

Dingsdag

den 23 Junij.

De Acten van het Gouvernement en van de Geconstitueerde Machten, in de Koninklijke Courant geplaatst, zijn openbaar.

NB. Alle Brieven, Stukken, Pakketten, Advertentiën, Gelden, enz., aan deze Courant gezigt, moeten franco of gratis toegesonden worden, onder het adres aan den Directeur der Koninklijke Courant in den Haag.

FRANKRYK. PARYS den 18 Junij.

Door middel onzer nieuwspapieren verneemt men hier, zaa...

ERBING, den 28 Meij.

De toestand der Fransche Armees heeft nog geene verandering ondergaan...

Het schijnt, dat de Russische Armees omgrent honderd-duizend man...

De kampementen der Fransche Armees gelijken naar fraaije regelmatig...

OSTROBKNA, den 2 Junij.

Wij vernemen hier de overgave van Dantzic: die gewigtige verovering...

De overwinningen der Turken, de toertustingen van Perziën, alles doet...

Onder de geruchten, die zich hier verspreiden, is dat van eenen Vrede...

De Gouverneur dezer Hoofdstad, Generaal Junot, is, van zijne...

ITALIEN. NAPELS den 3 Junij.

Het zijn geenzins de Engelschen, zoo als men eerst gedacht had...

zamenzwering in Napels. Zis duizend man, aangevoerd door...

Omtrent de ontdekte zamenzwering weet men thans, dat zij op...

MILAN den 8 Junij.

Z. Keiz. H., onze Opper-Koning, heeft nogmaals eene rond...

SILESIEN. BRESLAU den 6 Junij.

De Capitulatie van Neissa is thans in haar geheel bekend gewor...

CAPITULATIE van de Vesting Neissa en derzelver Forten, gestoten...

Art. I. De dezer dagen gestoten wapenrusting wordt tot en met den...

II. Deze wapenrusting zal door de bezetting niet verbroken mogen...

III. Den 16 Junij 1807 zal de Vesting Neissa, met hare Forten, en...

IV. Al wat tot de Vesting behoort, geslacht, ambachten, wapenen...

V. De bezetting is Krijgsgevangen. Zij zal den 16 Junij, ten 10 uren...

VI. De Houtvesters en hunne bedienden, welken men verplicht heeft...

VII. De Officieren zullen hunne degenen, wapenen en bagage, behou...

Soldaat als bediende met zich te nemen; over het algemeen zullen de Officieren in alles op denzelfden voet behandeld worden, als die in de Capitulatie van Maagdenburg begrepen zijn.

VIII. De Onder-Officieren, de gehuwde Soldaten en de Invaliden, hebben verlof, om met hun huisgezin naar hunne geboorteplaatsen terug te keeren, en zullen met alle mogelijke achting behandeld worden.

IX. De Officieren der bezetting, en de Soldaten, die in de Compagnien Veteranen den dienst der Vesting waarnemen, zullen in hunne Geboorte-plaatsen hunne gewone Vredes-soldij bekomen.

X. De leening van 40,000 Kroonen, welke de bezetting van Neisfa gedwongen geweest is, van de Kas der Wezen te doen, zal niet anders terug gegeven kunnen worden, dan uit de Schatkist des Konings van Pruisen, of uit de belasting op de eetwaren, (waarep die leening ook gehijpthekeerd is,) ten tijde als de Koning van Pruisen de teugels van het bestuur dezer Provincie hernemen zal.

XI. Alzoo men de vraag, om de Vestingwerken van Neisfa in den toestand te laten, waarin zij tijdens den intogt van de troepen der Bondgenooten gevonden zullen worden, niet kan toestaan, zullen zij volkomen ter beschikking van Z. M. den Keizer der Franschen blijven.

XII. Z. Keiz. H. Prins *Jérôme Napoléon* beloof, in naam van Zijnen Souverein, bescherming aan alle de in de Stad beleeden wordende Godsdiensten, als ook volkomen veiligheid aan personen en eigendommen.

XIII. De Overheden en Burgerlijke Beambten zullen provisioneel hunne posten behouden. Zij, die hun afscheid mogten vragen, zullen vrijheid hebben, om in de Stad te blijven, of te gaan, werwaarts zij verkiezen zullen. In dit laatste geval, zullen paspoorten aan hun afgeleverd worden, ten einde met hunne huisgezinnen en goederen veiliglijk te kunnen reizen.

XIV. De Koninklijke Kasfen zullen overgeleverd worden aan den Krijgs- of Burgerlijken Beambte, dien Z. K. H. Prins *Jérôme* benoemen zal, om dezelve te ontvangen. Hij, die met de ontvangst belast wordt, zal daarvan quitantie geven. Het geld, aan bijzondere personen behorende, zal aan de Stads-Overheid ter bewaring gegeven worden.

XV. Men zal de zieken en gekwetsten met zorgvuldigheid behandelen; zij zullen de Chirurgijns mogen behouden, die hen tot nog toe opgepast hebben.

XVI. De Geestelijke Kapittels en Godshuizen, van welke Geloofsbeijdenis zij ook zijn mogen, zullen beschermd en hunne voorregten gehandhaafd worden. Men zal het geld, aan minderjarigen behorende, eerbiedigen.

XVII. De Gouverneur zal toestaan, dat twee Staf-Officieren, uit het Corps der Genie, ten dien einde door Z. Keiz. H. Prins *Jérôme* benoemd, den 13, des morgens ten 6 uur, binnen de Stad komen, ten einde, gezamenlijk met de Officieren van de Genie en Artillerie der Vesting, eene autentieke lijst op te maken der Arsenalen, en andere zaken tot de Forteres behorende.

XVIII. Den 15 Junij, ter zelfder ure als de Officieren der Genie en der Artillerie in de Stad gaan zullen, zal de zoogenaamde Neustadter-poort door de troepen der Bondgenooten bezet worden.

XIX. Alzoo de Stad zeer veel door het bombardement geleden heeft, beloof Z. Keiz. H., Prins *Jérôme*, het Garnizoen zoo veel mogelijk te verminderen.

XX. De Gouverneur zal paspoort erlangen voor ééne Officier, die niet als krijgsgevangenen beschouwd zal worden, en die de tegewoordige Capitulatie aan Z. M. den Koning van Pruisen zal overbrengen.

XXI. Omtrent alle niet voorziene of voor eene dubbele uitlegging vatbare punten, kan de Gouverneur zich volkomen verlaten op de edelmoodigheid en rechtvaardigheid van Prins *Jérôme Napoléon*.

Dubbeld gedaan den 1 Junij 1807.

(gsteekend) VAN DAMME, Generaal van Divisie.
VAN STEUBEN, Pruisisch Luitenant-Generaal.

Omtrent een gevecht, hetwelk, kort voor de Capitulatie van Neisfa, in het laatst van Mei, alwederom met het Garnizoen van Glatz is voorgevallen, leest men in de Nieuwspapieren het navolgend bericht:

„Het Battaillon Grenadiers van Zittau, en het Battaillon van Löw, hetwelk uit Saxen kwam, om een gedeelte van het 9de Leger-Corps uit te maken, hadden zich den 27, bij Sreiegan, verenigd met 120 Fransche Dragonders, welke Prins *Jérôme*, onder bevel van den Luitenant-Kolonel *Bouilli*, van dezelve te gemoet gezonden had. Deze Kolom marcheerde over Frankenstein naar Neurode. Den 29 had de Voorhoede van dezelve, die uit Fransche Dragonders, Saxische Jagers en Voltigeurs, bestond, een gevecht met 300 man Pruisische Kavallerie, die uit Glatz getrokken waren. De Vijand werd terug geslagen, tot onder het Geschut der Vesting vervolgd, en verloor 10 man, zoo dooden als gekwetsten. De Pruisische Officier, die het bevel voerde, werd door eenen kogel getroffen, en men zag hem van zijn paard vallen. Van onze zijde hebben wij den Onder-Luitenant *Kaizer* verloren; ook zijn eenige manschap en paarden gekwetst; den Kapitein der Dragonders *Mercier* is een paard onder het lijf gedood; de Grenadiers en de Voltigeurs van de Saxische Regimenten *Niesemenschel* en *Hertog Anton* hebben, met de Fransche Dragonders, in moed gewedijverd. Na deze overwinning heeft de Luitenant-Kolonel *Bouilli* zijnen marsch naar Wartha voortgezet, zonder verder ontrist te worden.”

ZEE-RIVIER-SCHEEPS- EN WEDER-BERIGTEN.

In Zee is masteloos opgevischt, en te Guernsey blinnegeslept, het Schip *Dromedar*, Kapitein *P. Peybes*, naar Bourdeaux; het Volk was, door een Deensch Schip, van het wrak, geborgen.

Het Schip gevoerd bij Kapitein *Kroning*, beladen met Hout, van Stettin naar Koppenhagen bestemd, is, in den nacht tuschen den 6 en 7 Junij, door een Zweedschen Kotterbrik aangehouden; en den Kapitein gelast, terstond naar Swinemunde terug te keeren, dewijl de Koning van Zweden, den 5, de strengste blokkade van Swinemunde bevolen, en men ten dien einde reeds verscheiden Schepen van Straalzond afgezonden had. De Kommandant van gemelde Brik had tevens verklaard, dat hij alle Deensche Schepen, welke hij op dezen weg vond, wegnamen,

doch alle Pruisische naar Stettin terug zenden zou; Pruisische Schepen, met ballast, konden vrij in- en uitzetten.

Dagelijksche hoogte van het water in den Neder-Rhyn, aan het Peil te Arnhem, en in de Waal, aan het Peil te Nymegen.

te Arnhem.				te Nymegen.			
1807.		voeten	duimen.	1807.		voeten	duimen.
14 Junij	7	voeten	11 duimen.	14 Junij	10	voeten	5 duimen.
15 —	7	—	6 —	15 —	10	—	1 —
16 —	7	—	4 —	16 —	10	—	0 —
17 —	7	—	6 —	17 —	10	—	1 —
18 —	7	—	5 —	18 —	9	—	0 —
19 —	7	—	2 —	19 —	9	—	9 —
20 —	6	—	10 —	20 —	9	—	5 —

KOOPHANDEL, FABRIJKEN EN TRAFIJKEN.

Sedert eenigen tijd, heeft de Handel van Opper-Canada eene buitengewone levendigheid en uitbreiding verkregen. De betrekkingen met de inboorlingen van dat Land worden van dag tot dag belangrijker; en het houden van gemeenschap, met de meest afgelegene Volken, gaat thans met zoo veel zekerheid veagezeld, dat de bewoners van Canada, te land, hunne Commerciële reizen tot aan de Selle Zuid-Zee voortzetten.

Het gaat te Londen, bij aanhoudendheid, zeer nadeelig met den Handel: de Hof-Courant van den 30 Mei bevatte wederom eene Lijst van 16 nieuwe Bankbreuken.

PUBLIEKE FONDSEN.

Den 17den Junij, waren, op de Beurs van Parys, de prijzen der publieke Fondsen als volgt: 5 pCr. Geconsol. joutisfance van 22 Maart 1807, 76 fr. 60 c. *Idem*, joutisf. van 22 Sept. 1807, 74 fr. 0 c. Actiën van de Bank, joutisf. van 1 Januarij, 1270 fr. 0 c.

WETENSCHAPPEN, LETTEREN EN KUNSTEN.

Over Herculanium.

Aan den voet van den Vesuvius breidt Portici zich uit met zijne Paleizen en Lusthoven, langs den oever der zee; het vlek Resina grenst aan Portici. Eeuwen lang vermoedde men niet, dat deze plaatsen op verwoestingen van oude pracht aangelegd waren. De Vesuvius had, in het jaar 79, onder *Titus*, Herculanium, en meer andere steden van het bloeiende Campaniën, met gloeiende lava zoodanig overdekt, dat zelfs het geringste spoor van haar aanwezig was uitgewischt.

Eerst in het jaar 1720 ontdekte men het bedolven Herculanium, en het is genoeg bekend, welk toeval aanleiding gaf tot deze gelukkige ontdekking. De Prins *d'Elboef*, voornemens zijnde, te Portici, aan den oever der zee, een Paleis te bouwen, kocht tot dat einde de zeldzaamste voorten van Marmor. Een landman had, bij het omploegen van zijnen Akker, groote brokken Marmor onder den grond gevonden, bood dezelve den Prins aan, en verzekerde, dat zijne hoeve meer dergelijken bezat. De Prins kocht den ganschen grond, groef dieper, en schatten van kunst en oudheid beloonden zijne onderneming. Dit maakte de Regering van Napoleo opmerkzaam, en zij volgde het voorbeeld na van den Prins. Men ontdekte de Stad Herculanium, verzamelde eene menigte schatten, die met de Stad begraven waren, en zoo ontstond die kostbare verzameling van Oudheden te Portici. Bij den rijkdom van Standbeelden in brons, die naar een klein gedeelte der opgegraven stad heeft voortgebracht, is Rome voorzeker arm te noemen. Dezelfde lava, die steden begroef, bewaarde de heerlijkste modellen van Grieksche meesterstukken, terwijl een godsdienselijke ijver, te Rome, nog voortreffelijker gedenkstukken der oudheid vernierde, en die onnavolgbare gewrochten van kunst, in kerk-klokken en slechte straden, veranderde.

De oorsprong der Stad Herculanium verliest zich in de schaduwen van den fabelachtigen tijd. Volgens de overlevering zou de stad door *Hercules* gebouwd zijn, toen hij, bij gelegenheid van den togt der Argonauten, daar met zijne vloot uit Ilieden landde. Doch meer waarschijnlijk is het, dat Cuma's rijke bewoners Herculanium gebouwd hebben. Deze Stad moet voorzeker eene der schoonste steden van het onvergelykelyk Campaniën geweest zijn, en, uit de overblijfsels te oordeelen, moeten hare inwoners den fijnsten smaak met de hoogste weelde verbonden hebben. De pracht van den Schoonburg, de gewrochten van kunst in Marmor en Brons, welke men heeft opgedolven, bevestigen dit vermoeden. Waarschijnlijk liggen nog zeer vele voorreffelijke overblijfsels van Oudheid en echte Kunst onder de lava begraven, op welke Portici en Resina gebouwd zijn; maar men zou deze plaatsen verwoesten moeten, wilde men Herculanium verder opdruiven, en, eene geheele oude Romeinsche stad, aan den tijd en de duisternis onttrekken, om in hare straten te wandelen; hare huizen te bezoeken, en erfgeamen van het goud harer vorige bewoners te worden.

De beoefenaars van Kunst en Geschiedenis hebben aan het toeval te danken, dat men, juist boven den Schoonburg van Herculanium, een put groef, en in deszelfs diepte van 80 voeten die prachtige Gebouw ontdekte. De straat, die voorbij den Schoonburg loopt, is breed, en heeft aan beide zijden een welgebaand pad voor voetgangers. Het pleisterwerk der muren dezer bedolvene stad is al van lava, die misschien nog vroegere bewoners dezer streken even zoo akelig overviel en bedekte. Welk een ruim veld van nadenken, onderzoek en gewarvordingen, biedt deze verwoesting den Dichter en den Wijsgeer aan! Men daalt bij Resina, dicht bij den gegravenen put, even als in eene Mijn, met fakels in de hand, diep onder de oppervlakte der aarde, neder; het is, als of men de wereld verlaat, om naar het graf te gaan, en daar in het rijk der dooden te rusten! Men wandelt op een' grond, waar, voor 2000 jaren, menschen zich, even als wij, in hun aanzijn verheugden, en, midden onder de bedrijven des levens, door een' vuurstrom, verschrikkelijk werden verrast en verzwolgen. Eene koude, vochtige kelder-lucht komt, in deze duistere gangen, den nieuwsgierigen aanschouwer tegen. De vochtigheid, die langs de muren druipt, maakt den grond glibberig. Zonder fakels, die voet voor voet dienen voor te lichten, is deze onderaardsche wandeling niet te doen; doch zoo men, in deze akelige diepte, wel toegeest en voorgelicht, nederdaalt, tuschen alle die slaabouwen, grootfche brokken van vorige pracht ziet schameren, en, boven het hoog gewelf dezer holen van lava, de wagens op de straten hoort rollen, dan grijpt eene bange huivering den ontferden aanschouwer aan, en het is hem, als of de Vesuvius weer begint, en de donder zijner mogendheid hier, als voorheen, den sferveling verraderlijk verrasfen en medoogenloos verpletteren zal.

Rijkdom aan Marmerschittert, in deze onderaardsche Stad, onder onze voeten, boven ons hoofd, rondom ons; prachtige paleizen, met kostbare kapiteelen en heerlijke fresken, verrukken het oog van Bouwkundigen, en doen vergeefs naar een *Vitruvius* wenschen, om deze achtbare gedenkstukken te verklaren, en hen bij die Grieksche zulten te onderwijzen. Het gloeiend rood schijnt de gellefkoosde kleur der bewoners van *Herculanum* geweest te zijn, zoo als het nog heden ten dage de begunstigde verw der zuidelijke Italianen is; de wanden van den schouwburg zijn zoo geschilderd (*). Hier en daar ziet men Arabesken, stukken in Fresco, Basreliefs en bekoorlijke Groepen, wier houding en gedaante den ongekenden meester vereeren. Aan weerskanten van het Tooneel, waar het Orchest geplaatst was, zijn marmeren Platen in den muur gemetseld, wier letterchrift aan den opgetogenen beschouwer zegt, dat deze Schouwburg zijne geboorte aan den mildadigen Consul *Balbus* verschuldigd is, die hem op zijne kosten stichtede. De standbeelden van *Balbus*, den vader en zoon, zijn onder deze marmeren Platen gevonden; beide die Beelden zijn voortreffelijk bewerkt; dat des eersten is vermits aan hoofd en armen; dat van den tweeden is onbeschadigd; zijne natuurlijke houding brengt den aanbouwer bijna in verzeeking, om aan den jongen *Balbus* te vragen: wat dacht zij wel, toen de Stad verging, en hoe is uw vader omgekomen?

Dancreville, die een werk over de Etrurische Vazen geschreven heeft, verhaalt eene bijzonderheid, welke onze herinnering verdient. Toen hij namelijk in Kadix was, hoorde hij van den Bavelhebber van het Zeevaren, *Don George Juan*, dat, wanneer eens het Krijgsvolk van de bezetting, over eene zee-enge, naar het vaste land wederkeerde, de Zee, op den afstand eener Fransche mijl van het land, zich verwijderd had, en men daar, bij laag water, een ouden Tempel zag, in de gedaante eener Rotonde. De Soldaten waagden het, dat oud Gebouw van binnen te bezichtigen, vonden daar een Altaar en Standbeelden levensgroot; zij braken van het gewaad in Brons, dat een dezer beelden droeg, een groot stuk af; het kleed had een schoon geschakeerd borduurfel. Dit stuk Brons, dat bij de 50 ponden weegt, is in het Kabinet van een rijken Ierlander, den *Marquis Pyrry*, die toenmaals Koopman in Kadix was.

De vrees, dat de Zee weer wasfen zou, verwijderde het Krijgsvolk van deze belangrijke plaats. Na weinige uren, overstroemde de zee ook werkelijk die merkwaardige ontdekking. Men meent, dat deze Tempel voorheen aan *Hercules* was toegewijd, en dezelve op een klein Eiland, bij de verzonkene Stad *Gades*, gestaan heeft. Deze Stad, tegenwoordig Kadix, was de geboorteplaats van den Consul *Balbus*, en stond onder zijne bijzondere bescherming. Volgens de oude Schrijvers, had hij die stad buitengewoon verfraaid. Zonderling is het, dat beide de Steden, die onder zijne bescherming stonden, *Gades* van het water, en *Herculanum* van het vuur, verwoest zijn geworden.

Ook in *Romen* heeft de tijd een Gedenkteeken van *Balbus* onder het puin begraven. Het Paleis *Cenci* staat op een Heuvel, die zich uit eene Vlake verheft, en deze zelfde hoogte is alleen ontstaan van den bouwval en het puin eens prachtigen Schouwburgs, dien *Balbus* stichtte. In de kelders van dat Paleis ziet men nog zuilen en kapiteelen, die de vergelijkelijkheid van alle aardsche gedenkteeken en grootheid prediken.

Nieuwe beschrijving van Spanjen.

De Heer *de Laborde*, wiens naam bij alle vrienden van Kunsten en Wetenschappen genoeg bekend is, heeft onlangs, te *Paris*, de twee eerste stukken van een Werk, getiteld *Voyage pittoresque et historique de l'Espagne*, (Schilder- en Geschiedkundige Reize door Spanjen,) uitgegeven. Twee drukken van hetzelfde verschijnen te gelijker tijd, de eene in het Fransch, de andere in het Spaansch. De Heer *de Laborde* heeft tot medewerkers vele van de beroemste Letterkundigen en Geleerden uit Spanjen. Ook arbeiden de beste Kunstenaren der beide Naties aan de uitvoering der Teekeningen en Platen. Het gansche Werk, waar van de twee eerste stukken aller schoonst zijn, zal uit 60 à 70 stukken bestaan.

Vervolg en Slot der KORTE OPGAAF van den ARBEID der KLASSE van MET- en NATUURKUNDIGE WETENSCHAPPEN van het NATIONAAL INSTITUUT van FRANKRYK, gedurende de laatste helft van 't jaar 1806. (Zie Koninklijke Courant No. 146.)

Men herinnert zich de bijzondere Theorie van den Heer Graaf van *Rumfort*, buitenlandsch Geassocieerden, over de oorzaak der warmte, welke hij toeschrijft aan zekere trillingen der kleine deeltjes van het lichaam, en niet aan eene bijzondere stof, zelfs niet aan die warmte-stof, welke de meeste Scheikundigen erkennen. Men deed hem eene zeer sterke tegenwerping, namelijk, dat de lichamen warmte verkrijgen, wanneer men dezelve doet verdikken, even als of de verdikking de daar in besloten warmte-stof doet uitperfen, zoodanig, dat dezelve, aldaar geene plaats meer overig vindende, hare naar buiten werking door derzelver uitwerkselen openbaart. Op die wijze verliezen het Water en het *Alkohol*, met elkander vermengd zijnde, een veertigste gedeelte van hunne massa, terwijl zij verscheidene graden op de Thermometer winnen; de Muntstukken komen warm uit den singer, die dezelve geperst heeft; enz.

De Heer van *Rumfort* heeft deze waarnemingen met anderen, welke niet minder zeker zijn, en waarin de verdikking, daarentegen, met verkouding vergezeld is, beantwoord. Alzoo is het, dat oplosfingen van verscheidene soorten van Zout, met klaar water vermengd zijnde, te gelijk, van derzelver massa, en van derzelver warmte, verliezen. Men wist wel, dat het Zout, indien hetzelfde wordt opgelost, dikwerf koude veroorzaakt, en men verklaarde dat uitwerksel, door de noodzakelijkheid, dat eene vaste stof warmte-stof verlinde, wanneer die vloeibaar wordt. Deze uitlegging schijnt, nogtans, niet toepasfelijk te kunnen gemaakt worden, zoo dra eene reeds gedane oplossing, eenvoudiglijk, met versch water gemengd zij.

Men weet, dat de wasfen van het water, wanneer die niet uit de vaten, welke haar bevatten, komen kan, vatbaar is, om eene warmte te verkrijgen, veel sterker dan die van het kokend water. Ook heeft de Heer van *Rumfort*, sedert een geruimen tijd, een spoedig en weinig kostbaar middel uitgevonden, om de vloeistoffen te warmen, met 'er van die wasfen, wanneer dezelve in eenen staat van bovenmatige warmte is, te brengen.

Hij heeft 'er onlangs eene zeer gelukkige toepassing van gemaakt, op de Kunst om Zeep te fabricereen; zijnde het hem gelukt, om die zelfstandigheid, in 6 uren tijds, tot een behoorlijken graad te koken; terwijl daar toe, langs den gewonen weg, meer dan 60 uren tijds zouden vereischt geweest zijn. De zoogenaamde slagen, welke de warm geworden

damp aan de vermenging van Olij en Loog geeft, met 'er intredingen en 'er zich spoedig in te verdikken, brengt, volgens de Heer van *Rumfort*, veel toe, tot die verwonderlijke bespoediging der Zeepzieding.

Die geleerde Natuurkundige is ook zoo verre gekomen, dat hij eene meerdere volmaaktheid heeft gegeven aan de Ketels, bestemd om de vloeistoffen te warmen of tot damp te doen overgaan, door huare bodems te voorzien met verscheidene buizen, welke, van alle kanten, in de vlam neerhangen en duiken; aldus de vlake van dien bodem vermenigvuldigde, zonder deszelfs diameter te vergrooten. Op die wijze bepaart men niet slechts vuur, maar ook de stof van den Ketel, omdat deze, aan de krent der gewarnde damp meedat toegastand biedende, zoo veel verdikking niet van nooden heeft.

Bijna het gansche wedergestel hangt af van de veranderlijke werking der warmte op den dampkring. Het is de lucht, op verschillende wijzen warm geworden zijnde, welke, door de ongelijkheid harer uitzetting, den wind veroorzaakt; terwijl de winden, door de dampen in warmer of kouder plaatsen, dan die waar dezelve zijn te voorschijn gebragt, heuen te voeren, hunne meer volkomene ontbinding, of hunne mia of meer snelle nederdrijving, dat is te zeggen, schoon weder of regen, te wege brengen.

De Heer *Dupont de Nemours*, Lid van de Geschiedkundige Klasse, heeft, over dit onderwerp, aan de Klasse der Wetenschappen, eenige bedenkingen medegedeeld, welke voornamelijk de verdienste hebben, om eenigermate gevoelig te maken, het noodwendig nutteloze van alle pogingen, tot het voorspellen van die verschijnselen, door de afleiding uit, en de kennis van het voorledene.

Dit onstaat hier uit, dat de luchtstreek der onmiddellijka warmte, dat is te zeggen, die, aan welker verschillende punten de Zon, in den loop van het jaar, op eene toppuntige wijze, beantwoordt, bimmer hier op aarde, noch twee jaren achtereen, noch zelf, gedurende een oneindig aantal eeuwen, dezelfde is; aangezien de schijnbare beweging der vaste sterren naar het Oosten, ten tijde der dag- en nacht-eveningen, welke dezelve eerst na verloop van meer dan 26,000 jaren wederom op dezelfde punten brengt, en de veranderingen in den schijnfen loop van den zonnweg, waar van de lijkring nog langzamer voortloft, tot de plaats hebbende veranderingen, aan die zijde van den middel-lijn, toebrengt. In de veronderstelling, zelfs, dat men éémaal zulke oude waarnemingen zou komen te bezitten, behoorden ook, op dat dezelve toepasfelijk zouden kunnen gemaakt worden, de oppervlakte des Aarebodems, de Zeeën, de Gebergten, die niet minder wezenlijke uitwerkselen der Natuur zijn, in dit tuschen-vak niet aan verandering onderworpen te zijn geweest.

De Heer *Dupont* houdt het daar voor, dat de Electriciteit medewerkt tot de veranderingen van weder, water doende te voorschijn komen, door het verbranden van het Waterstof-Gas. Het schijnt thans, wel is waar, zeker, dat dit Gas niet bestaat in de Luchtstrekken, alwaar het Onweder geboren wordt; maar de Heer *Dupont* veronderstelt, dat hetzelfde aldaar, van hooger af, gevoerd wordt door de stormen, wier hevigheid de natuurlijke schikking der lagen van den dampkring in verwarring brengt.

Aanstaande Luchtzeize van den Heer en Mevrouw BLANCHARD.

Al zeer spoedig zal de dag waar op de 60ste Opvaart van den beroemden Luchtzeizer *Blanchard*, welke tevens de 10de van zijne Echgenooten zal zijn, en bij het Paleis in het Bosch moet plaats hebben, bepaald worden.

THEATRE FRANÇAIS de la H A T E.

LES COMÉDIENS ORDINAIRES DU ROI donneront après-demain, Jeudi le 25 Juin, la première Représentation de la reprise du MENTEUR, Comédie en cinq Actes et en vers, de Corneille; dans laquelle pièce Mr. Masson, Comédien Français, fera son second début par le rôle du menteur; suivie de la reprise du MÉDECIN TURC, Opéra en un Acte, de Mrs. Vissiere et Nicolo Isouard.

N E D E R D U I T S C H E S C H O U W B U R G.

In de Koninklijke Fransche Comedie-Zaal.

Acteurs en Actrices van den Koninklijken Hollandschen Schouwburg te Amsterdam zullen de Eer hebben te geven:

Op HEDEN, Dinsdag, der 23 Junij 1807, (zonder Abonnement,) TANCREDO, Treuspel in vijf bedrijven, naar 't Fransch van den Heere *de Voltaire*; en na hetzelfde DE TURKSCHE GEZANT, Bijspel in één bedrijf, uit het Hoogduitsch van *A. von Kotzebue*, door *J. S. van Esveldt Holtrop*. Verwacht tot Sluiting van 't Tooneel ZATRE, Treuspel. Gemeelde stukken zijn te bekomen bij *H. S. de Groot*, over 't Stadhuis.

A D V E R T E N T I E N.

** De MINISTER van FINANCIEN van ZYNE MAJESTEIT den KONING van HOLLAND adverteert, bij deze, aan alle Belanghebbenden, dat, bij het Departement van Verwisfeling der Staatschulden, alhier in den Haag, op den gebruikelijken voet en wijze, en onder het formulier, bij Advertentie van den 22sten Julij 1806 bekend gemaakt, zal worden gevaceerd tot de afslite van twaalf nieuwe COUPONS:

Van den 15den Meij aanstaanden, tot en met den laaften Junij daaraan volgende, bij den Commies *J. Leembruggen*, bij alle de NATIONALE SCHULDBRIEVEN rentente drie pCt., gedateerd van den 1sten tot den laaften der Maand Junij 1800, waar van de laatste Coupons met den 1sten Junij des voorleden jaars 1806 zijn vervallen geweest.

Gedurende de maanden Junij en Julij aanstaanden, bij den Commies *F. Woutman*, bij alle de NATIONALE SCHULDBRIEVEN, rentende drie perCent, gedateerd van den 1sten tot den laaften Julij 1800, en waar van de laatste Coupons met den 1sten Julij 1806 zijn vervallen geweest.

Gedurende de maanden Julij en Augustus aanstaanden, bij den Commies *J. Leembruggen*, bij alle de NATIONALE SCHULDBRIEVEN rentende drie perCent, gedateerd van den 1sten tot den laaften Augustus 1800, en van welken de laatste Coupons met den 1sten Augustus 1806 zijn vervallen geweest.

In den Haag, den 7den April 1807.

De Minister voornoemd,
G O G E L.

** De Directeur-Generaal over den Waterstaat van het Koninkrijk Holland is voornemens, onder deszelfs nadere approbatie, door 's Lands Commiesen, ten overstaan van den Heere Land-Drost, in het Departement Stad- en -Landen van Groningen, of deszelfs Gecommitteerden, op Woensdag; den 1 Julij 1807, des nadenmiddags ten twee uren, in 's Lands-Huis te Groningen, publiek te doen uitbesteden: het slaan van een' Kistendam,

(* In Rusland is het gloeiend rood ook de begunstigde kleur des volks; zonderling is het, dat het koude Noorden, en het hete Zuiden, even zeer het rood beminnen. In de Russische taal zijn rood en schoon, woorden van eene beteekenis.

door de Trekvaart in het Boterdiep, tusschen de Noorder- Hooge- Bruggen en Zuidwold, achter de nummers Paal N°. 6, met het graven van plus minus 733 Roeden Trekvaart, de roede à 16 voeten, uit de Stad van het Klokhuysje af, tot aan den Kistendam in het Boterdiep, in vier Bestekken, met het repareren van het Muurwerk op het einde van het Boterdiep, in de Stad bij het Klokhuysje, zijnde plus minus 39 roeden, de roeden à 14 voeten, te zamen aan de beiden zijden en voor het einde; met het leveren der materialen, en het bewerken van dien, van plus minus 144 roeden nieuw Muurwerk, de roede à 14 voeten, met zijne onderstelling, enz.; in vier Bestekken, aan iedere zijde in de Stad, van het Boterdiep; zijnde ieder Bestek plus minus 36 roeden lengte. Al wie dat aan gadinge maakt, kan zich, op tijd en plaats voornoemd, laten vinden, en aannemen na zijnen rade, op Bestekken, waar van een ieder vijfde zal kunnen bekomen bij J. S. Damsse, in den Gouden Roemer, te Groningen, acht dagen vóór de aanbesteding.

Op autorisatie van den Directeur-Generaal van den Waterstaat van het Koninkrijk Holland zal, onder deszelfs nadere approbatie, door het Heemraadschap van Vollenhove, op Donderdag den 9 Julij aanstaanden, publiek, aan de minstdoenden, worden aanbesteed: het maken van 40 Roeden Steenen Glooijing, op de buiten Talus van den Zeedijk, aan den Blankenham, met de leverantie van de daar toe benodigde Baksteen, en zware Doornische Steen, enz.; waar van de Bestekken, acht dagen vóór de Besteding, te lezen zullen liggen, te Vollenhove, bij de Wed. Engdorp; te Zwolle, ter Secretarie van 't Bestuur; te Zwartsluis, in de Groninger Toren; te Blokzijl, bij Makkings; en aan de Lemmer, in den Wildeman; zullende de besteding geschieden in den Blankenham, ten Huize van J. Donkers, bij wien ook Informatie omtrent het werk te bekomen is.

Ten overstaan van den Commissaris-Generaal van Zijne Majesteit den Koning van Holland, voor de zaken der Convoijen en Licenten, Departement Rotterdam, zal, (in plaats van den 24 Julij, gelijk in vorige Advertentiën was geplaatst,) op Woensdag, den 1 Julij 1807, des voormiddags ten 10 uren precies, op het Zee-Kantoor te Rotterdam, in het openbaar, aan de meestbiedenden, voetstoots verkocht worden, het Engelsch Prijs Brik-Schip genaamd *Whig*, geveerd geweest bij Kapitein John Paul, genomen door den Franschen Kaper *Le Décidé*, en alhier opgevoerd, met al deszelfs staand en loopend Wand en verdere toebehoren, volgens Inventaris, benevens deszelfs Ballast, bestaande in circa 16 lasten Kruit, bij zoodanige Kavelingen, als nader zal worden aangewezen. Het gemelde Schip, en Ballast Kruit in hetzelfde, is liggende in de Haringvliet, Zuidzijde, achter het Zee-Kantoor, en aldaar twee dagen vóór en op den Verkoopdag voor een ieder te zien.

Iemand nadere onderrigting begerende, adresseere zich bij den Vendu-meester A. van Beesing, op het Zee-Kantoor voornoemd.

Eerste Verkoop van te Velde staande Vruchten, in de Mydrechtische Droogmakerij.

Krachtens de autorisatie van de Commissie tot Beneficering der Mydrechtische Droogmakerij zal de Directeur van voorschreven Droogmakerij, J. Bosdyk, benevens den Penningmeester A. Busingh, op Woensdag, den 24 Junij 1807, des voormiddags ten 10 uren, op het Regthuis aan den Uithoorn, in het openbaar trachten te verkoopen:

- Ongeveer 70 Morgen best Winter-Zaad.
- 34 ————— suike dito Tarw.
- 36 ————— dito dito Rogge.
- 8 ————— extra schoon Vlas.

Waarvan twee à drie dagen vóór de verkoop, door den Opzigter in loco, aan de respectieve Gegadigden, dagelijks, van 10 uren des voormiddags tot 5 uren in den namiddag, de noodige opgave en aanwijzing van Perceelen zal gedaan worden.

Nadere onderrigtinge bij opgemaakte Verkoopers, J. Bosdyk en A. Busingh, 2. 2., te Thamen.

Verkoop van Wintergraan Gewas.

De Commissie tot beneficering der Nieuwkoopische Droogmakerij zal, op autorisatie van den Directeur-Generaal over den Waterstaat van het Koninkrijk Holland, ten haren overstaan, door den Penningmeester derzelve Droogmakerij, op Vrijdag, den 3 Julij 1807, des morgens ten 9 uren, in het Logement de Ster, te Oudshoorn, publiek doen Veilen en Verkoopen: circa 444 Morgen Winter-Rogge en Gerst, in gemelde Nieuwkoopische Droogmakerij te Velde staande; in 72 Perceelen.

Breeder volgens Koop-Conditiën, ter lezing liggende in de Ster voorn., te Oudshoorn; mitsgaders in de Herbergen der Dorpen, rondom de Droogmakerij gelegen.

Nadere onderrigting te geven bij den Directeur en Penningmeester derzelve Droogmakerij, C. Brunings junior, te Leyden, en C. Olan junior, te Nieuwveen; gelijk mede bij de Opzieners J. Peters, te Nieuwkoop en P. Blom, te Korteraar; zullende de laatstgemelden zorgen, dat en dagelijks tweemaal locale aanwijzing aan de Gegadigden wordt gedaan.

Door den Land-Rentmeester over de Stad Grave en Lande van Cuyk, Mr. Eam. Buys, zal, op aanstaanden Donderdag, den 25 Junij dezes jaars, namiddags ten 2 uren, ten Gerigshuize te Cuyk, publiek en aan de minstdoenden, op nadere approbatie, worden aanbesteed: het maken en vernieuwen der Ringmuur aan de Kerk te Cuyk, waar van de Conditiën en Bestekken ter lezing liggen ten Kantore van voornoemden Land-Rentmeester, en Gerigshuize voornoemd.

De Commissie van Onderwijs voor het Departement Groningen verzoekt, op Dingsdag den 14 Julij, in den Gouden Roemer te Groningen, tot het aannemen van Examens.

De Commissie van Onderwijs voor het Departement Drenthe zal hare gewone Vergadering houden, op Dingsdag, den 14 Julij aanstaanden, des voormiddags ten 10 uren, in het Landhuis te Assen. De volgende dag is bestemd tot het ontscheiden van die School-onderwijzers en andere Personen, welke zich, vóór den 13 der gemelde maand, bij den School-opziener van het Distrikt, waartoe hunne woonplaats behoort, met de vereischte getuigschrijven zullen hebben aangemeld. Peize, den 20 Junij 1807. W. J. KOPPIUS, Secretaris.

Wordt gearresteerd, dat door mij ondergeteekenden, Deurwaarder der Middelen te Lande in Overijssel, ingevolge appointementen, in dato 21 Mei 1807, geobteneerd bij Mr. C. G. van Baerle, Advokaat-Fiscaal over de Middelen te Lande in hetzelfde Departement, op den 29 Mei 1807, bij Edigte, ad vaivas Curia, is geciteerd G. Lommers, om te compareren op Dingsdag, den 14 Julij 1807, des voormiddags ten elf uren, voor het Collegie van Land-Droit en Advocaten te Zwolle, en aan te hooren zoodanige Eisch en Conclusie, als de gemelde Advokaat-Fiscaal, in den tegen den Geelcerden, ter zake, dat hij, op den 10 November 1806, circa een half Aam Wijn zonder Bijzetten heeft vervoerd, op grond

van den 41 vergaalen met den 21 Artikel der Ordonnantie op de Wajnen, in dato 3 Januarij 1806, zal doen en nemen, daar op te antwoorden, en voorts te procederen als naar Regien.

JAN VAN DER VEGT, Deurwaarder.
De Drost benevens het Gemeente-Bestuur van Ferwerderadeel convoceren, mits deze, de Hervormde en voormaals Floreeplichtige Ingezeten van den Dorpe Hogeboom, op Dingsdag, den 30 Junij 1807, des voormiddags ten elf uren, in de Kerk aldaar, ten einde een nieuwen Kerkvoogd te stemmen, en, na zulks, de Rekening van den afgaanden Kerkvoogd op te nemen, en die na wel bevinden te sluiten.
Ter Ordonnantie van Denzelven,
H. S A A K E S, Gezw. Klerk.

De Heer Overste Scheppe en Gecommitteerde Zijvesten van Termunterzyl gedenken, publiek, uit te Besteden: het maken van pl. min. 21 Roeden Nieuw Paal- en Spantwerk, met de vereischte Gordings, buiten gem. Zijl. Deze Uijbesteding zal zijn op Dingsdag, den 7 Julij 1807, des nademiddags ten 4 uren, ten Huize van den Kastelein Arkema, te Termunterzyl, alwaar de Bestekken drie dagen bevorens ter lezing zullen liggen.

De Vrijwillige Beschrijving zijnde uitgebragt, over de Goederen van Wycko Berends en Vrouw, te Meden, zoo worden diens Creditoren gewaarichuwde, hunne pretensien, vóór of uiterlijk op den 15 Julij 1807, ter Secretarie van de Jurisdicatie der Beide Oudambten, te laten aantekenen.

Commissarissen over het Vaderlandsch Fonds ter aanmoediging van 's Lands Zeedienst, opgericht in den jare 1781, zullen, op Maandag, den 29 Junij dezes jaars, des middags ten half één uur precies, in het Athenaeum Illustre te Amsterdam, verslag doen van hun gehouden Bestuur over het gemelde Fonds, en in het bijzonder over het Kweekschool voor de Zeevaart; verzoekende derhalve, dat alle de genen, die tot dit Fonds contribuëeren, of wegens deszelfs tegenwoordigen Staat en Succes nadere inlichting verlangen, zich ten dage en plaatze voorschreven, gelieven te laten vinden, ten einde aldaar aantehooren, al het geen door Commissarissen, met betrekking tot die Stichting, zal worden voorgedragen.

Alzoo de openbare School van Warrs, behoorende tot de Scholen van den middelsten Rang, door vertrek vacceert, zoo worden allen, welke tot het waarnemen van gemelde School geneegen zouden zijn, en een bewijs van algemeene toelating van den horden of eeren hoogerem Rang bezitten, door en van wegens den Drost benevens het Gemeente-Bestuur van Hemelumter Oudepart en Noordwolve, bij deze uitgewoodigd, om zich vóór of uiterlijk op den 25 Julij eerstkomstig, met hunne getuigschrijven, en bewijzen van goed Zedelijk gedrag, schriftlijk of in Perfoon te vervoe-gen, ter Secretarie van gemeld Distrikt te Koudum. Het vast Traktement bestaat in f 275.0.0, benevens eene vrije Woning, en het genot van aanzienlijke en welgeregelde Schoolpenningen, van ruim 50 Leerlingen, terwijl het niet onwaarschijnlijk is, dat de niet moeilijke Gaarderspost daar mede vereenigd blijve.

Koudum, Op last van het Bestuur voorn.,
den 17 Junij 1807. G. K E U C H E N I U S.

Alzoo Jan Schoenmaker, geboren te Grp, oud 26 Jaren, lang 5 voet, 2 duim, hebbende bruin Hair en Wenkbrauwen, blaauwe Oogen, ordinaire Neus en Mond, ronde Kin, een weinig pokdallig van Wezen; Den 11 Junij dezes jaars 1807, is gedeferteerd van het 3de Battaillon, 3de Regiment Infanterie van Linie.

Isaac Vink, geboren te Amsterdam, oud 19 Jaren, lang 5 voet, 3 duim, 3 streek, van Ambacht Schoenmaker, hebbende donker bruin Hair en Wenkbrauwen, bruine Oogen, dikke Neus, groote Mond, spitse Kin, vol en glad van Wezen; Den 11 Junij dezes jaars 1807, is gedeferteerd van het 3de Battaillon, 3de Regiment als voren.

Willem Pieterse, geboren te Ostrodie in het Hanoversche, oud 18 Jaren, lang 5 voet, 1 duim, 2 streek, van Ambacht Kleermaker, hebbende de bruin Hair en Wenkbrauwen, blaauwe Oogen, kleine Neus, ordinaire Mond, ronde Kin, glad van Wezen; Den 17 Junij dezes jaars 1807, is gedeferteerd van het 3de Battaillon, 3de Regiment als voren.

Hendrik Bekker, geboren te Stokhousen in Westphalen, lang 5 voet, 7 duim, hebbende bruin Hair en Wenkbrauwen, blaauwe Oogen, breede Neus, matige Mond, ronde Kin, glad van Wezen; Den 18 Junij dezes jaars 1807, is gedeferteerd van het 3de Battaillon, 3de Regiment Infanterie van Linie.

Arnoldus Doideis, geboren te Geul bij Maastricht, oud 20 Jaren, lang 5 voet, van Ambacht Smit, hebbende zwart Hair en Wenkbrauwen, blaauwe Oogen, ordinaire Neus en Mond, ronde Kin, vol van Wezen; Den 16 Junij dezes jaars 1807, is gedeferteerd van het 3de Regiment Huslaren.

Jacob Aarjaan, geboren te Thuringen bij Luyks Hasfelt, oud 28 Jaren, lang 5 voet, 7 duim, 3 streek, hebbende bruin Hair en Wenkbrauwen, blaauwe Oogen, ordinaire Neus en Mond, ronde Kin, glad en vol van Wezen; Den 16 Junij dezes jaars 1807, is gedeferteerd van het 3de Regiment Huslaren.

Coenraad Welckens, geboren te Hanover, oud 24 Jaren, lang 5 voet, 4 duim, van Ambacht Boerenwerk, hebbende ligt blond Hair, blaauwe Oogen, ordinaire Neus, Mond en Kin, linaf van Wezen; Den 18 Junij dezes jaars 1807, is gedeferteerd van het 3de Battaillon, 3de Regiment als voren.

Zoo worden de Officieren van Justitie en alle Getuigen derzelve, mitsgaders elk en een tegelijk, wie hij ook zij, den 23 Junij 1807, ten 10 uren, ten Landmagt van Zijne Majesteit den Koning van Holland, als hier toe behoort gequalificeerd, mits deze verzoekt en uitgehoord, alle navorschingen te willen doen, ten einde de opgemaakte personen, als Officieren den dienst van Zijne Majesteit den Koning verlaten hebbende, opgevoerd, en in verzekerde bewaring genomen worden, met belofte, dat die gene welke dezelyenzal hebben ontdekt, met dat gevolg, dat zij in handen der Justitie geraken, naar den inhoud der Proclamatie van den 22 Junij 1799, daaryn de uitgeploste Placatie van den 22 Junij 1799, gemeten zal.

Den Haag, den 23 Junij 1807. De Provoost-Generaal voorn.
J. ANTHONISSE.

Alle die genen, welke tot dato dezes iets aan het Bureau der Koninklijke Courant verschuldigd zijn, worden bij deze ten allerernstigen aangemaand, zulks binnen eene maand na dato dezes aan den Ondergeteekenden te voldoen; ten einde zich te wachten voor zoodanige middelen van Contraincte, als zouden noodig geoordeeld worden, tegen de nalatigen in het werk te stellen.
Den Haag, den 19 Junij 1807. J. P. WESTERWYK FORSBORGH, Boekhouder.